

z kapitalistických armád

NOVÝ POLNÍ ŘÁD ZÁPADONĚMECKÉ ARMÁDY

Cílem tohoto článku je poskytnout základní údaje o novém polním řádu západoněmecké armády — HDv — 100/100 „Führung im Gefecht“, zejména z hlediska nejdůležitějších zásad vedení bojové činnosti a tím současně vytvořit potřebnou teoretickou základnu pro snazší pochopení dalších článků, které budou na tuto informaci navazovat. Články se budou zabývat konkrétními zásadami vedení boje armádního sboru západoněmecké armády v útoku, obraně a boji na zdrženou.

Při studiu těchto materiálů je třeba si stále uvědomovat, že jednotky a útvary západoněmecké armády mohou být v příští možné válce naším nepřítelem číslo jedna, a proto je nutné všem poznatkům o nich věnovat prvořadou pozornost.

Nový polní řád západoněmecké armády, který je základním předpisem o zásadách boje a jeho zabezpečení, vstoupil v platnost 1. 1. 1975. Důvodem, který přinutil západoněmecké velení k jeho vypracování, byla zejména naléhavá potřeba stanovit nové zásady vedení bojové činnosti, které by lépe než dosud odpovídaly platné strategické koncepci „pružné reakce“. Závažným momentem však byly i mnohostanné zkušenosti jak ze cvičení s vojsky, tak i poznatky z vojensky vyhodnocených konfliktů posledních let; přitom nemalý vliv je přičítán i změnám v organizaci a výzbroji jednotek.

Nový polní řád západoněmecké armády, na rozdíl od původního, který se zabýval zejména stupněm brigády a divize, platí všeobecně od stupně praporu až do stupně skupiny armád. Hlavní důraz však klade na stupně brigáda, divize a armádní sbor.

Za nejzávažnější změny z hlediska vedení bojové činnosti je nutno považovat:

- přesné vymezení jednotlivých druhů boje a jejich vzájemného vztahu;
- upravené zásady organizace útoku;
- novou koncepci obrany;
- nové všeobecné zásady použití jaderných zbraní;
- novou terminologii, která se zavádí v důsledku výše uvedených změn.

Major ing. Karel Tichý

Podrobnější vysvětlení těchto změn uvádím dílem v následujících částech této informace a dále tyto změny zapracuji do

článků o zásadách boje armádního sboru západoněmecké armády, které vyjdou v dalších číslech tohoto časopisu.

Názory západoněmeckého velení na vedení ozbrojeného zápasu, dělení druhů vojsk a služeb

Názory západoněmeckého velení na vedení ozbrojeného zápasu v podmínkách středoevropského válčičtí vycházejí z doktrinálních zásad, které oficiálně přijalo velení NATO.

Hlavní důraz západoněmecké velení přitom klade v rámci současné platné strategické koncepce „pružné reakce“ na důslednou aplikaci strategicko-operačního principu „přední obrany“, jehož hlavní podstata spočívá v úsilí nepřipustit ztrátu území NSR a přenést co nejrychleji vojenskou operaci na území sousedních států. Za nejdůležitější prostředek k dosažení cílů ozbrojeného střetnutí považuje ozbrojenou sílu. Jejich hlavním cílem je rozdrčení vojsk protivníka, podlomení jeho morálky a vůle k odporu a zničení celkového vojenskoekonomického potenciálu.

Západoněmecké ozbrojené síly se skládají z pozemního vojska, vojenského letectva a vojenského námořnictva. Boj může být úspěšně rozhodnut jen spojeným úsilím všech složek ozbrojených sil. Hlavním směrem výstavby ozbrojených sil NSR je přitom vytvoření mohutného uskupení pozemního vojska a vojenského letectva, vybaveného prostředky jaderného napadení. Ve srovnání s ostatními ozbrojenými silami evropských členských států NATO, západoněmecké ozbrojené síly považuje velení NATO za nejdůležitější součást uskupení ozbrojených sil NATO na středoevropském válčičtí.

Pozemní vojsko západoněmecké armády se skládá z polního vojska a teritoriálního vojska.

Polní vojsko přechází při narůstání nebezpečí válečného konfliktu do podřízenosti velení spojeneckých ozbrojených sil

NATO, zatímco teritoriální vojsko zůstává pod národním velením. Člení se do armádních sborů, divízi a brigád.

Hlavním úkolem **teritoriálního vojska** je zabezpečit operační volnost manévru spojeneckých ozbrojených sil NATO na území NSR, obrana a ochrana tohoto území počínaje týlovou hranicí armádních sborů a koordinace činnosti vojenských orgánů s civilními; plní však i řadu dalších úkolů. Člení se na jednotlivá teritoriální velitelství, velitelství vojenských okruhů, krajská a okresní vojenská velitelství a jim podřízené útvary.

Ve složení západoněmeckého pozemního vojska jsou:

- bojové jednotky,
- podpůrné jednotky,
- velitelské jednotky a
- jednotky zásobovací a technického zabezpečení.

Bojové jednotky se dělí na neobrněné a obrněné. Neobrněné bojové jednotky tvoří motorizovaná, horská a výsadková pěchota, obrněné pak mechanizovaná pěchota, tankové jednotky, protitankové jednotky a obrněné průzkumné jednotky.

Do podpůrných jednotek patří dělostřelecké jednotky, protiletadlové jednotky pozemního vojska, jednotky vojskového letectva, ženijní jednotky a jednotky OPZH.

Mezi velitelské jednotky se řadí jednotky spojovací, vojenské policie, hloubkového průzkumu, topografické služby a psychologického působení.

K jednotkám **zásobovacím a technickému zabezpečení** se počítají též jednotky zdravotnické.

Dělení druhů boje — charakteristiky

Polní řád západoněmecké armády rozlišuje **základní a zvláštní druhy boje**. Mezi základní druhy boje patří útok, obrana a boj na zdrženou, do zvláštních druhů boje střetný boj, přepadový boj, záchytný boj, vyjití z boje a vystrídání.

Útok je v západoněmecké armádě hlavním druhem boje, jehož cílem je zničit protivníka a ovládnout prostor výhodný pro rozvíjení další bojové činnosti. Polní řád západoněmecké armády již neobsahuje původní dělení útoku na dva základní

způsoby: tj. útok z chodu a útok po zaujetí výchozího položení. Uvádí, že útok se skládá ze tří období:

- přibližování,
- průlomu a
- boje v hloubce.

Konstatuje, že při každém útoku nemusí proběhnout všechna období.

Hlavními formami manévru v útoku jsou čelní útok, útok do boku, útok do týlu a obchvat.

Ostatní zásady útoku (zejména konkrétní vedení boje jednotkami a útvary) zůstávají v podstatě beze změn.

Obrana je v západoněmecké armádě jedním ze základních druhů boje, není však rozhodující. Cílem vedení obrany je udržet stanovený prostor, odrazit útok protivníka a způsobit mu co největší ztráty.

Polní řád západoněmecké armády již nerozlišuje pohyblivou a pozici obranu. Konstatuje, že pohyblivá obrana se ve svém dosavadním pojetí neosvědčila. **Nová koncepce obrany** směřuje k posílení momentu staticity a cíl obrany je proto více vázán na udržení určeného území. To však nevylučuje, aby zejména obrněné bojové jednotky vedly obranu s maximálním využitím pohyblivosti bojové techniky. Prosazuje se názor, že základem obrany jsou obranná postavení, o která je nutné vést urputný boj. I přes nutné členění do hloubky se síly uskupují tak, že první sítí je vždy silnější než druhý sled (záloha). Neobrněné bojové jednotky jsou schopny se účinně bránit jen ve vybudovaných obranných postaveních, a proto charakter jejich boje bude převážně pozici. Obrněné bojové jednotky mohou naopak vést obranu pohyblivěji a do větší hloubky. Rozdílnost tohoto pohyblivého způsobu vedení boje a dosud platné koncepce pohyblivé obrany je však zásadní.

Nový polní řád zdůrazňuje, že obrana musí být vždy vedena aktivně. Druhý sled a zálohy mají být použity především k posílení jednotek prvního sledu nebo k vedení boje s pronikajícími jednotkami protivníka v hloubce. Protizeteče se mají vést ien tehdy, je-li jejich úspěch spolehlivě zaručen. I nadále zůstávají důležitou součástí obranného boje; jejich význam se však částečně snižuje. Vedou se především do boků a týlu protivníka.

K vedení obrany se jednotkám od praporu počínaje, útvarům, svazkům a vyšším svazkům určuje **prostor obrany**. Vpředu je vymezen předním okrajem obrany, na křídlech hranicemi pásma (úseku) bojové činnosti a vzadu příslušnou týlovou hranicí. Prostor obrany určitého stupně vedení se skládá z prostorů obrany podřízených stupňů (u praporu z rajónů obrany rot prvního sledu) a týlového prostoru daného stupně vedení.

Před předním okrajem, při zaujímání obrany mimo dotyk s protivníkem, se buduje a krycí vojska obsazují **pásmo boje na zdrženou**, hluboké 30–40 km. (Termín „pásmo boje na zdrženou“ používaný v západoněmecké armádě je analogický s termínem „zabezpečovací pásmo“ používaným v americké armádě.) Pásmo boje na

zdrženou se může skládat z přímého zajištění, předsunutého postavení, postavení krycích vojsk a systému překážek a zátarasů.

Přímé zajištění se buduje ve vzdálenosti 300–500 metrů, předsunuté postavení 2–4 km a postavení krycích vojsk 15–20 km, ale i více před předním okrajem obrany.

Boj na zdrženou se organizuje s cílem zpomalit postup protivníka a získat čas, zjistit jeho zámysl, způsobit mu co největší ztráty, zachovat bojovou sílu vlastních vojsk a vytvořit tak předpoklady pro úspěšnou bojovou činnost na jiném směru nebo v jiném prostoru.

K zabezpečení organizovaného průběhu boje se určují **čáry (pásma) boje na zdrženou**. Terénní podmínky a činnost protivníka někdy vyžadují, aby byly zřizovány **odřady pro vedení boje na zdrženou**, zpravidla v hodnotě zesíleného praporu.

Koncepce vedení boje na zdrženou nedoznala oproti minulým letům zásadních změn. Větší důraz se však klade na úpornost vedení boje na stanovených čarách.

Ze zvláštních druhů boje zaujímá významnější místo především střetný boj a přepadový boj.

Střetný boj je takovým druhem boje, ke kterému dochází zpravidla po neočekávaném střetnutí s protivníkem, obvykle v době navazování dotyku (při přibližování), v průběhu pochodu nebo při rozvíjení úspěchu. Vyznačuje se nejistotou s náhlými změnami situace, nedostatkem zpráv o protivníkovi a časovou tísní při rozhodování. Cílem střetného boje je vytvořit podmínky pro organizovaný přechod k některému ze základních druhů boje.

Přepadový boj se organizuje s cílem oslabovat protivníka různorodou, na sebe navazující bojovou činností menšího rozsahu, neustále jej znepokojovat a nutit k vyčleňování většího počtu sil do zajištění. Může podporovat bojovou činnost hlavních sil ve všech základních druzích boje ať již přímo, nebo nepřímo. K jeho vedení se vyčleňují **přepadové jednotky**, nejčastěji v síle do čtyř, výjimečně až roty, které zpravidla vysílají prvosledové prapory. Jejich úkolem může být narušovat velení, spojení, přesuny, zásobování, ničit důležité cíle (i prostředky jaderného napadení), řídit palby na důležité cíle apod.

Nejvýhodnější podmínky pro přepadový boj poskytuje zalesněný a kopcovitý terén, špatné počasí a omezená viditelnost. Z těchto důvodů bude častým způsobem boje neobrněných bojových jednotek, zvláště motorizované pěchoty.

Všeobecné zásady vedení bojové činnosti

Boj je veden podle zásad **taktiky**. Taktikou se rozumí nauka o velení vojskům a jejich vzájemné součinnosti. Vypracované jednotné taktické zásady, které jsou hlavním obsahem nového polního řádu západoněmecké armády, platí od nejnižšího až po nejvyšší velitelský stupeň.

Podle ustanovení polního řádu západoněmecké armády může bojová činnost probíhat **buď s použitím jaderných a chemických zbraní, nebo pod hrozbou jejich použití**. Přitom polní řád zdůrazňuje, že jednotky a útvary musí být schopny vést boj v obou variantách. Šířky úseků i hloubky bojových sestav zůstávají zpravidla stejné, avšak bojové úkoly při vedení útočné činnosti s použitím jaderných zbraní jsou hlubší.

K vedení boje se všem jednotkám, útvarům, svazkům a vyšším svazkům přidělují **prostory** nebo **pásma (úseky) bojové činnosti**, které poskytují dostatek možností k rozptýlení. Jsou přesně vymezeny **hranicemi**.

Bojová sestava jednotek a útvarů závisí především na celkové situaci a zámyslu plánované činnosti. Síly se soustřeďují na rozhodující směr, rychle a jen v nezbytné době.

Při vedení boje musí být vždy vyjádřeno **hlavní úsilí**. V podmínkách útoku se proto určuje hlavní směr útoku a v obra-

ně směr nebo prostor hlavního úsilí. Za nejmohutnější prostředek k vyjádření hlavního úsilí považuje polní řád jaderné zbraně.

Zvláštní místo polní řád věnuje boji v podmínkách **použití jaderných a chemických zbraní**.

Uvádí, že použití jaderných zbraní v ozbrojených silách NATO je závislé na rozhodnutí politického vedení paktu, kterého se účastní i národní politické vedení Německé spolkové republiky. Polní řád vychází zejména z té zásady, že jaderné zbraně nebudou použity před vlastním zahájením možné války a zejména ne ihned v masovém měřítku tak, jak to předpokládal starý polní řád. Jaderné zbraně mají být použity až ve vysloveně kritických situacích, a to odstupňovaně. I přes tuto zjevnou snahu o prosazení určitých omezení v použití jaderných zbraní však připouští možnost předem připravovat operace, v nichž se od počátku uvažuje o jejich použití.

Vzhledem k nejistotě, kdy a kde budou jaderné a chemické zbraně použity, musí být jednotky a útvary na tuto situaci vždy připraveny. Za preventivní opatření, která jsou schopna snížit možné ztráty na minimum, považuje polní řád především rozptýlení sil, maskování, klamání a využití úkrytů.

Cílem polního řádu západoněmecké armády je odstranit dosavadní názorovou roztržnost v otázkách uplatňování zásad vedení bojové činnosti na jednotlivých velitelských stupních a nastolit jejich jednotné chápání. Změny, které řád uvádí, jsou závažného charakteru. Z tohoto důvodu je tedy třeba, aby se všichni velitelé a náčelníci, v rozsahu, který odpovídá jejich funkčnímu zařazení, seznámili se zaváděnými změnami v zásadách bojové činnosti jednotek a útvarů západoněmecké armády, především studiem nových zpravodajských pomůcek i informací, a takto získané znalosti uplatňovali ve své praxi.